

Klimat- och näringslivsdepartementet

lin.liljefors@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande av Remiss av förslag till förordning om ändring i förordningen om bidrag för energieffektivisering i småhus

Klimat- och näringslivsdepartementets diarienummer:
KN2026/00946

Länsstyrelsens Beslut

Länsstyrelsen i Jönköpings län tillstyrker förslaget med följande synpunkter.

Bakgrund

Länsstyrelsen har fått in Remiss av förslag till förordning om ändring i förordningen om bidrag för energieffektivisering i småhus.

Förordning (2023:402) om bidrag för energieffektivisering i småhus infördes 2023 för att ge ekonomiskt stöd till småhusägare som genomför energieffektiviserande åtgärder. Syftet var att minska energianvändningen i småhus, stärka hushållens motståndskraft vid höga energipriser och bidra till energi- och klimatmålen.

Regeringen föreslår nu ändringar i förordningen för att utveckla och förlänga stödet. Bakgrunden är erfarenheter från tidigare tillämpning samt behovet av att göra bidraget mer tillgängligt och enklare att använda.

Bidraget föreslås förlängas och beräknas träda i kraft 17 augusti 2026 och gälla till och med 2030.

Övergripande synpunkter och medskick:

Länsstyrelsen ser positivt på regeringens ambition att minska energibehovet i småhus och stärka hushållens motståndskraft mot höga energikostnader. Det nya förslaget att möjliggöra stöd för fler energieffektiviserande åtgärder i klimatskärmen kan också öka möjligheterna för fler fastighetsägare att genomföra relevanta insatser. Samtidigt bedömer Länsstyrelsen att det föreslagna regelverket innehåller flera brister som riskerar att motverka syftet med stödet och leda till negativa konsekvenser ur såväl miljö- som samhällsperspektiv.

Länsstyrelsen bedömer att förslaget i nuvarande utformning kan skapa incitament för att byta ut fullt fungerande byggnadsdelar, vilket riskerar att medföra ökade avfallsmängder och begränsad faktisk miljönytta när ett livscykelperspektiv beaktas. Förslaget saknar även tillräcklig styrning av vilka åtgärder som genomförs, vilket kan innebära att insatser sker utan hänsyn till byggnaders särskilda förutsättningar, däribland kulturhistoriska värden. Därtill bedöms konsekvenserna för kommuner och länsstyrelser vara underskattade, både vad gäller tillsyn, handläggning och resursbehov.

Även ur ett administrativt perspektiv ser Länsstyrelsen flera brister. Förslaget saknar reglering om genomförandetid, vilket riskerar att medel binds upp under längre tid i ärenden där åtgärder inte slutförs. Därtill finns en betydande risk att bidraget blir översökt i förhållande till budgeterade medel, längre handläggningstider och svårigheter i länsstyrelsernas resursplanering. Den föreslagna retroaktiva möjligheten att söka stöd för åtgärder utförda från den 1 januari 2026 bedöms ytterligare öka ansökningstrycket och kan i sin tur medföra att stödet i praktiken fungerar som ett generellt renoveringsbidrag eftersom det inte finns några krav eller begränsningar när material ska vara införskaffat. Detta skapar både tolkningssvårigheter och risker för ojämlig behandling i förhållande till tidigare sökande som nekats stöd på grund av medelsbrist.

Sammantaget anser Länsstyrelsen att förslaget behöver revideras innan det genomförs. För att stödet ska bidra till en långsiktigt hållbar energieffektivisering krävs tydligare avgränsningar, bättre

hänsyn till befintliga värden och en mer genomarbetad bedömning av de miljömässiga och administrativa konsekvenserna.

Specifika synpunkter:

3 §

Länsstyrelsen bedömer att avgränsningen till småhus med värdeår 1990 avseende klimatskärm är relevant. Det bör dock övervägas om denna avgränsning är ändamålsenlig när det gäller *värmesystem*, eftersom ett småhus värdeår inte nödvändigtvis har ett direkt samband med värmesystemets ålder, funktion eller behov av åtgärd.

Svårigheter med att verifiera tidpunkt och genomförande av åtgärder kan uppstå om sökande utför arbetet själv. Detta kan skapa osäkerhet i tillämpningen och försvåra kontrollen av stödets användning.

Vidare saknas reglering om när material ska ha införskaffats. I nuvarande lydelse finns inget som hindrar att material som köpts in långt tidigare används för att genomföra åtgärden och därefter ligger till grund för ansökan. Detta skapar osäkerhet i tillämpningen och risk för oavsedd användning av stödet.

7 a §

Om avsikten med formuleringen är att det ska vara bidragsberättigat att ersätta befintliga och fungerande FTX system är skrivningen korrekt. Om det krävs att en installation endast kan göras då ett system saknas eller är trasigt bör skrivningen förtydligas.

11 §

Länsstyrelsen anser att sökande kan påvisa att ovens nämnda åtgärder (1, 2 eller 3) inte genomförts efter 1990. En sådan kontroll skulle kunna genomföras i ansökningsskedet där sökande uppger nuvarande förutsättningar och samtidigt beskriver tilltänkt åtgärd.

12 §

Länsstyrelsen saknar en tydligare reglering som förhindrar att samma fastighet, eller i praktiken likartade åtgärder, beviljas stöd vid flera tillfällen. Exempelvis ser vi ett problem att en sökande skulle kunna installera fönster och sedan komma tillbaka ett år senare och söka för installation för samma åtgärd igen. Detta medför risk för

dubbelfinansiering, eller att fungerande och i praktiken nya installationer byts ut för att maximera utbetalda statliga medel.

Det bör även klargöras hur tidigare stöd enligt exempelvis ENS (2023:402) ska hanteras i förhållande till den nya förordningen. Det bör det tydliggöras om en sökande som tidigare beviljats stöd enligt 2023 års förordning ska kunna få nytt stöd för motsvarande åtgärd enligt den nya regleringen. Att lämna ytterligare bidrag till en fastighetsägare som tidigare genomfört motsvarande åtgärder och fått pengar utbetalda får anses som dåligt nyttjande av skattemedel då effekten av energieffektivisering blir marginell.

15 §

Länsstyrelsen bedömer att brytpunkten för övergången mellan nuvarande och kommande regelverk bör sättas vid årsskiftet 2026/2027. En tydlig övergångstidpunkt skulle skapa bättre förutsägbarhet för såväl sökande som handläggande.

16 §

Länsstyrelsen bedömer att bestämmelsen om att slutlig utbetalning inte får överstiga det preliminärt beviljade beloppet kan innebära att medel binds upp i större omfattning än vad som faktiskt kommer att betalas ut.

Detta kan påverka budgetstyrning och möjligheten till effektiv medelsfördelning. Eftersom sökande i praktiken kan förväntas ansöka om högsta möjliga belopp i preliminära beslut finns en påtaglig risk att större anslag reserveras än vad som slutligen nyttjas.

De som medverkat i yttrandet

Beslut om yttrande har fattats av landshövding Britt-Marie Benzler och länsråd Johan Davidsson Löwenadler med handläggare Maria Berntsson som föredragande och tf enhetschef Joakim Stjärndahl har deltagit i beslutet.